

Konic, Henryk

Ś.p. Ernest Till

Rocznik Towarzystwa Naukowego Warszawskiego 19, 102-104

1926

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Ś. p. Ernest Till

Ernest Till urodził się w Brzeżanach dn. 4 stycznia 1846 r.

Po ukończeniu gimnazjum wstąpił na wydział Prawny Uniwersytetu Lwowskiego. W chwili kiedy zapisał się w poczet studentów Uniwersytetu Lwowskiego Wydział Prawny był wyłącznie niemiecki z jedynym wyjątkiem Prawa Rzymskiego wykładowanego przez prof. Zielonackiego. Dopiero między rokiem 1866 a 1870-tym zaczęła się polonizacja Uniw. Lwowskiego. W roku 1868 na 1869 Zródłowski wykładał prawo cywilne, Gryziewicz Prawo Karne, a później Biliński ekonomję Polityczną. To też doktoryzował się zmarły w r. 1871 w Uniw. Jagiellońskim.

Początkowo poświęcił się ś. p. Till zajęciom sądowym i adwokackim. W roku 1873 złożył egzamin sądowy, w r. 1875 egzamin adwokacki i w r. 1878 otworzył kancelarję adwokacką, którą prowadził do roku 1905-go.

W r. 1873-cim został docentem w Krajowej Szkole Rolniczej w Dublanach a jednocześnie wykładał przez lat 5 Prawo Leśne w Szkole Gospodarstwa Leśnego we Lwowie. W r. 1875 złożył pracę habilitacyjną we Lwowie pod tytułem: „O podmiocie Praw i Prawach bez Podmiotu”; wszakże ówczesne grono profesorów Wydziału Prawnego jednym głosem większości, prawie wyłącznie niemieckiej, odrzuciło i odmówiło mu habilitacji. Następnie złożył nową pracę pod tytułem: „O znaczeniu Posiadania przy Nabyciu Nieruchomości”, którą przyjął Uniwersytet Jagielloński, gdzie uzyskał *veniam legendi* na której to podstawie ś. p. Till rozpoczął wykłady w r. 1877 na Uniwersytecie Lwowskim, jako habilitowany docent prywatny. W r. 1885 objął wykłady po prof. Fangorze a w r. 1886-ym zastąpił prof. Rittnera, wreszcie w r. 1891 po śmierci prof. Ogonowskiego objął jedyną katedrę austriackiego prawa cywilnego. W r. 1888 otrzymał tylko tytuł zwyczajnego

profesora Uniwersytetu, gdyż wykonywanie adwokatury według ówczesnych przepisów austriackich nie mogło być połączone z urzędem profesora. W r. 1895 został bezpłatnym profesorem nadzwyczajnym, zaś dopiero w r. 1905 zwyczajnym, gdy jednocześnie wykreślił się z adwokatury. W r. 1917 wyszedł do emerytury z powodu ukończenia 70-ciu lat życia, lecz mimo to nie zerwał swoich stosunków z Uniwersytetem, gdyż w dalszym ciągu wykłady prowadził, jako austriacki honorowy profesor, zaś za czasów polskich mianowany został profesorem honorowym i do ostatnich chwil wykładał bez przerwy prawo cywilne. W r. 1921-ym Uniwersytet Krakowski odnowił mu uzyskany przed laty 50-ciu dyplom doktorski, wreszcie w styczniu 1926 r. uniwersytet lwowski nadał mu godność honorowego doktora praw. Zmarły był członkiem korespondentem Akademii Umiejętności w Krakowie, a od r. 1919 członkiem czynnym naszego Towarzystwa Naukowego. Był wreszcie od samego ustanowienia Komisji Kodyfikacyjnej Rzeczypospolitej Polskiej jednym z wiceprezydentów tej Instytucji. Zmarł 21 marca 1926 r.

Działalność naukowa Ernesta Tilla była bardzo rozległa. Pierwsza drukowana praca naukowa Tilla to rozprawa „o Podmiocie praw i Prawach bez Podmiotu” w r. 1872 jako odbitka z „prawnika”. W r. 1877 ogłosił rozprawę: „O zawisłości prawa zastawu”. W r. 1878 i 79 ogłosił „Znaczenie tradycji przy nabyciu praw rzeczowych” a w r. 1881-ym „O przynależnościach rzeczy nieruchomości”. W r. 1882 ukazał się pierwszy Tom podręcznika pod tytułem: „Prawo Prywatne Austriackie”. W r. 1882 wyszedł tom II, 1893 III-ci w r. 1897 tom IV-ty w r. 1901 Tom V, część pierwsza, w r. 1902 Tom V — część druga, w r. 1904 Tom VI, który obejmował wykład Prawa Spadkowego. W ten sposób Till w sześciu Tomach zamknął komentarz Prywatnego Prawa Austriackiego, co stanowi największą zasługę Tilla i stawia go w szeregu najpierwszych cywilistów w Polsce. Jego zasługa pod tym względem jest tem większa, że w innych dzielnicach naszego państwa nie ogłoszono dotąd całkowitego komentarza do obowiązującego prawa cywilnego. Uzupełnieniem jego dzieła o Prawie Prywatnem było Materjalne Prawo Konkursowe, które ogłosił w pierwszym wydaniu w r. 1907 a w drugim w 1910. W księdze pamiątkowej Uniwersytetu Lwowskiego

z okazji 500-letniego Jubileuszu Uniwersytetu Jagiellońskiego zamieścił artykuł „O znaczeniu prawnym automatu”. Poza tem w tym samym czasie ukazała się w Zentralblatt für die Juristische Praktik Gellera w r. 1889 rozprawa pod tytułem: „Zur Frage der Behandlung der Zinsen des Kaufpreises zwangsweise versteigertes Liegenschaften”, a w 1906 „Zur Frage der Verjährung der Entschädigungsfrage nach Paragraph 1489 B. G. B.” W r. 1921-ym z okazji pracy kodyfikacyjnej ogłosił drukiem projekt rozdziału kodeksu cywilnego o osobach prawnych z motywami. Właściwie wszakże głównie w tej pracy kodyfikacyjnej poświęcił się prawu obligacyjnemu. Opracował też w 6-ciu rozdziałach a w 214-tu artykułach projekt prawa obligacyjnego polskiego, który miał obejmować część ogólną tego prawa. Pracy tej poświęcił ostatnie lata życia mimo podeszłego wieku. Zaznaczyć się przytem godzi, a uwaga ta dotyczy całej działalności naukowej Tilla, że wychowany w tradycjach prawa niemieckiego i nauki germańskiej, żywił cześć dla ustawodawstwa francuskiego, a w swoim projekcie ogólnej części prawa obligacyjnego wzorował się najczęściej na prawie obligacyjnym szwajcarskim, które dlatego zdaniem jego nadaje się do recepcji w ustawodawstwie polskim, że łączy w sobie pierwiastki kod. Nap. i B. G. B. Szczegółową ocenę działalności naukowej Tilla znajdujemy w rozprawie Dr. Longchampa pod tytułem: „Ernest Till jak cywilista” r. 1926.

Henryk Konic.
